

Az *igyekezek megérteni* típusú szerkesztés funkcionális nyelvészeti vizsgálata

Dolgozatom témája az *igyekezek megérteni* típusú szerkesztés funkcionális nyelvészeti vizsgálata. Munkám első részében általánosan vizsgálom meg a jelenséget, azaz bemutatom a *-IAk* ragmorféma viselkedését tárgyias igékkel, kitérve a jelenség nyelvrendszertani aspektusára, majd az *igyekezek megérteni* típusú konstrukciókat jellemzem, részben az addig felvázoltakkal kontrasztban. A továbbiakban empirikus – kérdőív- és korpuszalapú – kutatások segítségével vizsgálom a szóban forgó típus tényleges megvalósulásait és a magyar anyanyelvi beszélők attitűdjét a jelenség kapcsán. Hipotézisem szerint 1) az anyanyelvi beszélők egy része elutasítja az *igyekezek megérteni* típusú szerkezeteket, valamint 2) a vizsgált konstrukció a Magyar Nemzeti Szövegtár (a továbbiakban: MNSZ2) korpuszán belül a tipikusan informális stílussal jellemezhető alkorpuszokban fordul elő. Dolgozatom végén összegzem az áttekintő és az empirikus vizsgálat eredményeit, a feltárt összefüggéseket, valamint utalok a kutatás folytatásának lehetőségeire.

Kulcsszavak: határozottságbeli egyeztetés, tárgyatlan ige, *-IAk* rag, általános ragozási sor, tárgyira irányultság, ragozási paradigmák

1. A *-IAk* ragmorféma és az *igyekezek megérteni* szerkesztés általános vizsgálata

A *-IAk* olyan speciális személyragmorféma, amely E/1. személyű alany és határozott, E/2. személyű vagy T/2. személyű tárgy esetén fordul elő eredetileg csak tárgyias igéken, például: *én látlak téged, én látlak titeket*. A *-IAk* ragmorfémát a szakirodalom az általános ragozáshoz sorolja, mivel az E/1. személyű alany esetében funkciómegoszlás figyelhető meg: a ragozás során *-k* ragot használunk, ha a tárgy hiányáról¹ vagy határozatlan tárgyról van szó (pl. *látok; látok valaki(ke)t*), és a *-IAk* ragos alakot alkalmazzuk, ha a (határozott) személyes névmási tárgy (egyes vagy többes szám) második személyű (Kugler 2017: 108–109). Ugyanakkor felmerülhet a *-IAk* rag határozott paradigmába történő besorolása is, különösen az igei mintázat logikai-szemantikai (és nem alaktani) értelmezése révén: a *látlak* típusú alakok kizárólag határozott, méghozzá második személyű tárggyal jelennek meg, ami Gombocz Zoltán álláspontja szerint a leghatározottabb tárgy, mivel nem más, mint a mindenkori hallgató(k), tehát a *-IAk*-os igealak a határozott igeragozáshoz sorolandó (Gombocz 1949: 98). Kizárólag a szemantikai szempont érvényesítésével azonban a *ti láttok engem/minket* szerkezetet is határozott ragozásúként kellene kezelni, ami nem konzisztens azzal, hogy az *engem* és a *minket* pusztán logikailag valóban konkrét tárgyak, de a *ti láttok valaki(ke)t* szerkezetben a *valaki(ke)t* névmási tárgy nem meghatározott entitás – bár morfológiailag a két igealak azonos (Kugler 2017: 109). A *ti látjátok őt/őket* igealakja morfológiailag beleillik a határozott ragozási paradigmába, ugyanakkor a *ti láttok engem/minket* szerkezet igealakjával nem azonos, így az utóbbi igealaknak a határozott ragozásba történő (kizárólag szemantikai szempontokat alapul vevő) besorolása azt eredményezné, hogy kétfajta határozott ragozással kellene számolnunk.

Nyelvtörténeti feltételezések szerint a *látlak* alak *-I*-je az E/2. személy jelölőjeként értelmezhető, és azonos azzal a nyelvi elemmel, amely az E/2. jelen és múlt idejű általános ragozású, *-s*, *-sz*, és *-z* végződésű igealakjaiban (pl. *mosol, ittál*) megjelenik (Wéber 2017: 159).

---

¹ Alapvetően tehát nem a tárgy implicitségéről vagy kontextusban való megjelenéséről van szó, hanem specifikus tárgy nélkül a folyamatra irányított figyelemről.

A *-IAk* nyelvrendszer-tani besorolása azért is releváns az *igyekezlek megérteni* típusú szerkesztések tárgyalásakor, mert a *-IAk* ragmorféma ebben a konstrukcióban intranszitiv igéken is megjelenhet, és a tárgyatlan igéket az általános ragozási sor szerint hozzuk létre.

(Én)	<i>lát</i>	<i>téged /titeket</i>	(Én) <i>látlak</i> (<i>téged/titeket</i>).
E/1. alany	tárgyas ige	2. személyű tárgy	

1. táblázat. A *látlak* konstrukció komponensei

(Én)	<i>megtanít</i>	<i>írni</i>	<i>téged/titeket</i>	(Én) <i>megtanítalak</i> <i>írni</i> (<i>téged/titeket</i>).
E/1. alany	tárgyas ige	a <i>megtanít</i> infinitivusi bővítménye	2. személyű tárgy	

2. táblázat. A *megtanítalak írni* konstrukció komponensei

(Én)	<i>igyekezik</i>	<i>megért(eni)</i>	<i>(téged/titeket)</i>	(Én) <i>igyekezlek megérteni</i> (<i>téged/titeket</i>).
E/1. alany	tárgyatlan ige	tárgyas ige (<i>megért</i>) (Én) <i>megértelek</i> (<i>téged/titeket</i>) mint infinitivus az <i>igyekezik</i> bővítménye (Én) <i>igyekszem megérteni</i>	2. személyű tárgy	

3. táblázat. Az *igyekezlek megérteni* konstrukció komponensei

Az *igyekezlek megérteni* szerkesztés esetében tehát a *-IAk* rag tárgyatlan ige jelenik meg. Értelemszerűen a *megért* ige tárgyas – logikai és szintaktikai értelemben is –, a vizsgált konstrukcióban pedig a *megérteni* főnévi igenév a tárgyat vonzó alaptag; a megértés folyamatának van tárgya logikai és szintaktikai értelemben is (vö. Kálmán 2013). Feltételezhetnénk tehát, hogy rendhagyó módon határozottságbeli egyeztetés történik a 2. személyű határozott tárgy és a tárgyatlan ige között, ugyanakkor megfigyelhető, hogy a vizsgált igéken egyébként nem jelenhet meg határozott ragozásnak megfelelő rag, tehát általánosságban nem tulajdoníthatunk nekik tárgyi egyeztető szerepet: *készülök meglátogatni őket; elindulok meglátogatni őket; de *készülöm meglátogatni őket; *elindulom meglátogatni őket* (Bartos 2000: 759). A vizsgált konstrukció részlegesen párhuzamba állítható az analitikus szerkesztésű igealakok segédigéjével (*fog*), valamint a modális, aspektuális segédigék (*szokott, talál*) abszolút sztenderd viselkedésével (pl. *holnap foglak feleltetni; keddenként szoktálak látni; még meg találalak ütni!*). Ezen szerkezetek esetében is megjelenik tehát a *-IAk* ragmorféma, és mind logikai, mind bővítményi értelemben a *feleltet, lát, megüt* igék rendelkeznek tárggyal (*holnap feleltetlek; keddenként látlak; még megütlek!*). Lényegi eltérés azonban, hogy az *igyekezlek megérteni* szerkezetben nem analitikus szerkesztésről van szó, az *igyekezlek* önmagában főigeként/állítmányként funkcionál, és szemantikailag megfeleltethető az *igyekszem megérteni téged* változatnak, míg az egyéb esetekben nincs párhuzamosan létező rokon szerkezet. A vizsgált szerkesztést – főleg formailag, és nem logikailag értelemben – motiváló nyelvi egységnek tekinthetjük a *megtanítalak írni* jellegű kifejezéseket is, valamint azokat a mondatokat, amelyek az ige ragozását befolyásoló főnévi igenévi tárgyat tartalmazzanak (pl. *szeretek leckét írni; de szeretem a saját leckémet írni*).

Az *igyekezlek megérteni* konstrukció sajátossága, hogy az *igyekszem megérteni téged* mondat tartalmát a lehető leggazdaságosabb módon fejezi ki: a tárgyatlan ige *-IAk*-os ragozásával kijelöli az infinitivus tárgyat (2. személyű személyes névmás) is, így maguk a névmások impliciten maradhatnak. A magyar igenévi személyragozás nem jelöli a tárgyhatározottságot, az csak igealakon fejeződik ki, így – bár a *megérteni* kívánja meg a tárgy meglétét – a *-IAk* morféma az igealakra, a tárgyatlan igeire kerül. Megjegyzendő, hogy a *-IAk* rag hagyományos, tárgyas igével történő használatok (pl. *látlak; megtanítalak írni*) jellemzően implicit marad a tárgyi szerepű névmás, kitételét csak szöveggrammatikai, pragmatikai vagy

kommunikációs érdekből fakadó sajátosságok írhatják elő, és főképp T/2. személyű tárgy esetében várható a tárgyi névmás kidolgozása (Kubinyi 2008: 262, 269–270). Míg az *Igyekszem megérteni téged* mondatban a névmás nem hagyható el anélkül, hogy elveszen a *Kit igyekszem megérteni?* kérdésre a válasz, addig az *Igyekezlek megérteni* szerkezetvariánsban a megértés tárgyának szintaktikai kifejtésére nincs szükség; a névmás kitételére vonatkozó, az előbbieken ismertetett tendenciák feltehetőleg az *igyekezlek megérteni* konstrukció kontextusában is értelmezhetők, de legalábbis plauzibilisek, hiszen maga a *-IAk* morféma teszi lehetővé a névmás elhagyását, nem a *lát* és az *igyekszik* igék közötti fő különbség, az ige tárgyas vagy tárgyatlan volta.²

2. Empirikus vizsgálat

2.1. Korpuszalapú vizsgálat

Korpuszalapú kutatásom célja a konstrukció tényleges megvalósulásainak vizsgálata. A Magyar Nemzeti Szövegtár 2 (MNSZ2) alkorpuszaiban (beszéltnyelvi, hivatalos, sajtónyelvi, személyes-fórum, személyes-közösségi, szépirodalmi és tudományos) először jelen idejű, *-IAk* ragos, kijelentő módú igékre kerestem rá, majd kiszűrtem azokat a találatokat, amelyekben a *-IAk* ragos igealak jobb oldalán közvetlenül főnévi igenév van. Ezután eltávolítottam azokat az adatokat, amelyek segédigék vagy segédigeszerű szavak *-IAk* ragos formáit tartalmazták,³ és az igei homonimákat is kiszűrtem.⁴ Az így kapott találatokból egy 100 elemből álló véletlen mintát készítettem. A minta adatainak elemzése során csak szintaktikai szempontokat alkalmaztam: azokat a kifejezéseket soroltam az *igyekezlek megérteni* típusú szerkezetek közé, amelyekben tárgyatlan igen jelent meg a *-IAk* morféma. Az első mintavétel után csak az MNSZ2 tipikusan informális stílussal⁵ jellemezhető alkorpuszaiban (beszéltnyelvi, személyes-fórum, személyes-közösségi) hajtottam végre a lekérdezést. A 100 elemű minta releváns találatainak⁶ számát a megfelelő *-IAk*-os konstrukciók számával összevetve az első esetben **5,8%**-os arányról, a második esetben **6,2%**-os arányról beszélhetünk. A kismértékű eltérés azonban nem mond ellent a feltevésnek, miszerint a vizsgált szerkesztés az informális alkorpuszokban gyakoribb, mivel az összes alkorpuszt tartalmazó mintában is az informális stílusú alkorpuszok adatai tették ki a releváns találatok jelentős részét (**69%**).

A folytatásban az előbbieken már ismertetett szempontok alapján múlt idejű adatokat kérdeztem le. A 100 elemű véletlen minta releváns találatainak **9,7%**-át teszik ki *igyekeztelek megérteni* típusú szerkesztések, ugyanakkor a vonatkozó adatok **33,3%**-át a *jöttelek* igealakot tartalmazó szerkezetek képezik, ami némileg torzítja a mintát, hiszen az adott konstrukció jelen időben (**Jövlek meglátogatni*) nem használatos.⁷

² Bár a *látlak* típusú szerkesztés és *megtanítalak írni* típusú szerkesztés esetén értelemszerűen együtt jár a tárgyasság, a második személyű tárgy és a *-IAk* morféma.

³ A *Magyar grammatika* alapján (Lengyel 2017: 254–256): *foglalak, szoktalak, talállak*, valamint *akarlak, bírlak, tudlak, szeretnélek, óhajtalak*.

⁴ Pl. *Szégylelek téged – Szégylelek hazamenni (-IAk és -Vk)*.

⁵ Megjegyzendő azonban, hogy a MNSZ2 adott alkorpuszai nem minden esetben homogének stilisztikai szempontból; az informálisnak tartott alkorpuszokban ugyanúgy van példa formális stílusra, mint az általam formálisként kezelt sajtónyelvi alkorpuszban informális stílusra.

⁶ A sok ismétlődő vagy irreleváns találatot utólag kiszűrtem, a százalékos arányokat mindig a releváns találatok számához viszonyítottam. (Problémát okozott, hogy a MNSZ2 egyelőre nem teszi lehetővé a tárgyatlan igék keresését, csak az „alanyi”, „tárgyas” vagy „-IAk” ragozásúakét.)

⁷ A 2.2. alpontban tárgyalt kérdőíves felmérés résztvevői közül 90% elutasította ezt az alakot.

<i>elindultalak</i>	<i>fölkeresni</i>
<i>igyekeztelek</i>	<i>befolyásolni</i>
	<i>meglátogatni</i>
	<i>meggyőzni</i>
	<i>támogatni</i>
<i>igyekezlek</i>	<i>megérteni</i>
	<i>kizökkenteni</i>
	<i>megóvni</i>
<i>kijöttelek</i>	<i>meglátogatni</i>
<i>jöttelek</i>	<i>keresni</i>
	<i>megszabadítani</i>
<i>féltelek</i>	<i>megszólítani</i>
<i>féllek⁸</i>	<i>elveszíteni</i>

4. táblázat. A véletlen minták jellemző szerkezetei

Az átfogó kép érdekében nagyobb korpuszokra lenne szükség, ugyanakkor az a jelen adatok alapján is megállapítható, hogy a vizsgált *-IAk*-os szerkesztés jellemző a valamilyen mozgást kifejező igék (az *igyekszik* ún. fiktív mozgást kifejező ige, térbeli mozgással konceptualizálható)⁹ és olyan főnévi igenévi bővítmények együttesében, amelyek eredendően egy mozzanatra utaló és határozott, körülhatárolt végponttal és irányultsággal rendelkező igéből vannak képezve (*igyekezlek megérteni*, *jöttelek megszabadítani*); utóbbi tulajdonságukat esetenként az igekötő teszi explicitté. Az így létrejövő egyszerű mondatok szintaktikai elemzésében az infinitivusi bővítmény cél- vagy okhatározói jellege korrelál a hagyományos megvalósulás, illetve az alárendelt mellékmondatban történő kifejtés jellegével, az *igyekszem megérteni téged* változat, illetve az *igyekszem, hogy megértselek* változat minden nyelvi jegyét és információját hordozza az *igyekezlek megérteni* konstrukció, a *-IAk* ragmorféma tárgyatlan igén való alkalmazása által.

2.2. Kérdőíves vizsgálat

Az online kérdőív kitöltésében 76 fő vett részt. A felmérés első részében mondatkiegészítéssel/mondatátalakításos teszttel tettem kísérletet a *-IAk* ragos alakok elicitálására, a második részben pedig nyelvhelyesség szempontjából értékeltettem az *igyekez(te)lek megérteni* szerkesztést tartalmazó mondatokat (valamint ellenőrző szándékkal beszűrt, nem használatos *-IAk* ragos alakokat és összetett tárgyat tartalmazó mondatokat is).

2.2.1. Az elicitációs teszt és a nyelvhelyességi ítéletek értelmezése

Átalakítandó mondat: <i>Jöttem, hogy meglátogassalak téged.</i>	
<i>Jöttelek meglátogatni:</i> 61%	<i>Jöttem meglátogatni téged:</i> 39%
Átalakítandó mondat: <i>Igyekszem, hogy megértselek téged.</i>	
<i>Igyekezlek megérteni:</i> 35,1%	<i>Igyekszem megérteni téged:</i> 64,9%
Átalakítandó mondat: <i>Kénytelen vagyok arra, hogy leszidjalak téged.</i>	
<i>Kénytelen vagylak leszidni:</i> 1,3%	Egyéb, jelen esetben nem releváns konstrukció / nincs válasz: 98,7%

5. táblázat. A *-IAk* ragos alak elicitációjának eredménye

⁸ A *fél* ige archaikusnak minősített tárgyas használatának eshetőségétől eltekintettem.

⁹ Tolcsvai Nagy 2016: 273.

Az elicitációs teszt eredményeinek összegzésekor megfigyelhető, hogy a *Jöttem, hogy meglátogassalak téged* mondat átalakításakor jóval nagyobb arányban születtek *-IAk-os* alakok, mint az *Igyekezem, hogy megértselek téged* mondat átalakításakor. A *Kénytelen vagyok arra, hogy leszidjalak téged* mondat kapcsán mindössze 1,3%-ban sikerült elicitálni a *-IAk-os* szerkezetvariánst. Az első két eredeti, átalakítandó mondat közötti elsődleges különbség az adott mondatok igeideje: az első esetben múlt idejű konstrukcióról volt szó, míg a második esetben jelen idejű volt az átalakítandó mondat; a *jön* és az *igyekeznek* igét azonos ige-típusba, a mozgásigék kategóriájába soroltam be. Az már ismeretes, hogy a vizsgált szerkesztés nem minden igeidőben használatos (**jövlek*), ugyanakkor az elicitált alakok arányait figyelembe véve, több résztvevővel és több részfeladat segítségével érdemes lenne megvizsgálni, milyen elicitációs tendenciát mutatnak a *-IAk-os* alakok abban az esetben, ha az átalakítandó mondatok közötti egyetlen különbség az igeidő eltérése, de a *-IAk-os* igealak mindkét esetben létezik (például: *igyekezlek* és *igyekeztelek*).

	igeidő	anyanyelvi beszélők helyességi ítélete	
<i>Igyekezlek megérteni.</i>	jelen	teljesen helyes:	22,4%
		inkább helyes, mint nem:	36,8%
		nem tudja eldönteni:	3,9%
		inkább helytelen, mint helyes:	22,4%
		teljesen helytelen:	14,5%
<i>Igyekeztelek megérteni.</i>	múlt	teljesen helyes:	52,6%
		inkább helyes, mint nem:	21,1%
		nem tudja eldönteni:	5,3%
		inkább helytelen, mint helyes:	6,6%
		teljesen helytelen:	14,5%

6. táblázat. A helyességi ítéletek összesítése

	igeidő	anyanyelvi beszélők helyességi ítélete	
<i>Kénytelen vagy~~lak~~ leszidni.</i>	jelen	teljesen helyes:	0,0%
		inkább helyes, mint nem:	1,3%
		nem tudja eldönteni:	9,2%
		inkább helytelen, mint helyes:	13,2%
		teljesen helytelen:	76,3%
<i>Kénytelen volt~~alak~~ leszidni.</i>	múlt	teljesen helyes:	19,7%
		inkább helyes, mint nem:	17,1%
		nem tudja eldönteni:	10,5%
		inkább helytelen, mint helyes:	7,9%
		teljesen helytelen:	44,7%

7. táblázat. A helyességi ítéletek összesítése

	igeidő	anyanyelvi beszélők helyességi ítélete	
<i>Mentelek meglátogatni.</i>	múlt	teljesen helyes:	9,2%
		inkább helyes, mint nem:	9,2%
		nem tudja eldönteni:	6,6%
		inkább helytelen, mint helyes:	15,8%
		teljesen helytelen:	59,2%

8. táblázat. A helyességi ítéletek összesítése

	igeidő	anyanyelvi beszélők helyességi ítélete	
<i>Jöttelek meglátogatni.</i>	múlt	teljesen helyes:	48,7%
		inkább helyes, mint nem:	21,1%
		nem tudja eldönteni:	2,6%
		inkább helytelen, mint helyes:	14,5%
		teljesen helytelen:	13,2%

9. táblázat. A helyességi ítéletek összesítése

Az *igyekezlek megérteni* és *igyekeztelek megérteni* párokhoz tartozó nyelvhelyességi ítéletek összegzésekor belátható, hogy az anyanyelvi beszélők jóval helyesebbnek tartották a múlt idejű szerkezetvariánst, ugyanakkor azonos számú résztvevő tartotta teljesen helytelennek a két konstrukciót. A nyelvhelyességi ítéletek százalékos értékeiből kirajzolódó tendencia ebben az esetben visszacsatol az elicitációs tesztben tapasztaltakra: az anyanyelvi beszélők múlt idejű átalakítandó mondat esetében nagyobb arányban adták válaszul a *-Ak*-os alakot tartalmazó szerkezetvariánst, és jelen teszt alapján kijelenthető, hogy helyesebbnek is tartják azt, mint a jelen idejű *-IAk*-os alakot – ez a korreláció pedig alátámasztja további vizsgálódásom az előbbieken kijelölt, igeidő-központú irányát.

A *kénytelen vagy*lak szerkezet kapcsán megfigyelhető, hogy a kutatásban résztvevők szinte teljesen elvetették azt: amellett, hogy mindössze 1,3%-ban volt elicitálható, egy résztvevő sem tartotta teljesen helyesnek ezt az alakot, továbbá 89,5%-uk inkább helytelennek, mint helyesnek, vagy teljesen helytelennek tartotta a *vagy*lak-os variánst. A *kénytelen volta*lak *leszidni* konstrukció nyelvhelyességi megítélését tekintve ugyanaz a tendencia figyelhető meg, mint az előbbieken: a résztvevők helyesebbnek tartották a múlt idejű szerkezetvariánst, 19,7%-uk teljesen helyesnek ítélte a szerkezetet, és résztvevők 52,6%-a tartotta inkább helytelennek, mint helyesnek vagy teljesen helytelennek az adott szerkezetet. A szerkezetet teljesen elvető, azaz azt teljesen helytelenként megjelölők aránya a múlt idejű alak esetében jóval kevesebb, mint a jelen idejű verzió kapcsán (44,7% és 76,3%).

A *mentelek meglátogatni* és a *jöttelek meglátogatni* konstrukciók esetében feltűnő különbség van az anyanyelvi beszélők nyelvhelyességi ítéletek között: míg a *mentelek meglátogatni* szerkezetet a résztvevők 59,2%-a teljesen elvetette, azaz teljesen helytelennek tartotta, addig a *jöttelek meglátogatni* szerkezetvariánst mindössze 13,2%-ban utasították el teljes mértékben, és a résztvevők 48,7%-a pedig teljesen helyesnek tartotta az adott mondatot. Mivel a két szerkezetben az igeidő, az igék típusa, és az infinitivusi bővítmény is megegyeznek, a helyességi ítéletekben tapasztalt eltérés az eddig bevezetett feltevések és tendenciák alapján indokolatlannak tűnhet, ugyanakkor elvezethet ahhoz az általános alapvetéshez is, miszerint a nyelvhelyességi ítéletek és egy adott szerkezet gyakorisága korrelál. Ezt támasztja alá, hogy a *mentelek* igealak vizsgálatom szempontjából releváns módon mindössze egyszer fordul elő a MNSZ2 adatbázisában, míg a *jöttelek* alak jóval többször előfordul – vizsgálatomat tehát e felvetés mentén is érdemes lenne nagyobb mintán folytatni, ugyanis a fentiekben ismertetett eredmények csupán problémafelvető jelleggel bírnak, általánosságban sem teljes korreláció, sem teljes disszociáció nem állapítható meg ezek alapján.

3. Összegzés, kitekintés

Munkám célja az *igyekezlek megérteni* konstrukció bemutatása volt. A jelenség általános vizsgálata mellett empirikus módszerekkel igyekeztem bemutatni a szerkezet nyelvi megvalósulásait. Legfontosabb céloom az volt, hogy rávilágítsak a jelenség létezésére, és problémafelvető képet kapjak a szerkezet megítéléséről, illetve használatáról. A kapott eredmények tükrében mindenképp érdemes lenne kísérletet tenni arra, hogy pontosabban, nagyobb minta segítségével megállapítsuk az *igyekezlek megérteni* szerkezet létrehozására képes tárgyatlan igék közös sajátosságait (jelen kutatás alapján pl. a *jöttelek*, *igyekezlek*, *igyekeztelek*, *féllek*, *elindultalak* igealakok sorolhatók ide), illetve az adott nyelvtani jegyek, a megítélés

és a begyakorlottság (gyakoriság) függvényében részletesen leírni a lehetséges szerkezeteket. Ezenkívül szükséges lehet a vizsgált szerkesztés által felvetett mondatelemzési problémák feltárása is, és az adott szerkezet előfordulásának vagy megítélésének a demográfiai adatok szempontjából való értelmezése is.

Hivatkozott szakirodalom

- Bartos Huba 2000. Az inflexiók jelenségek szintaktikai háttere. In Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan 3. Morfológia*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 653–762.
- Gombocz Zoltán 1949. *Syntaxis*. Pázmány Péter Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi Intézete, Budapest.
- Kálmán László 2013. *Vagylak. Nyelv és Tudomány*. <https://www.nyest.hu/hirek/vagylak>. (Utolsó elérés: 2018. nov. 16.)
- Keszler Borbála (szerk.) 2017. *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Kubinyi Kata 2008. A magyar morfoszintaxis és a párbeszéd grammatikája. In Tátrai Szilárd – Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.): *Szöveg, szövegtípus, nyelvtan*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 231–240.
- Kugler Nóra 2017. A nyelvtani szám és személy. In Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 108–110.
- Lengyel Klára 2017. A segédigék és származékaik. In Keszler Borbála (szerk.): *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 251–256.
- Oravecz, Csaba – Váradi, Tamás – Sass, Bálint 2014. The Hungarian Gigaword Corpus. In *Proceedings of LREC 2014*.
- Tolcsvai Nagy Gábor 2016: A mozgást jelentő magyar igék szemantikája. *Nyelvtudományi Közlemények* 112: 263–275.
- Wéber Katalin 2017. Egy igei mintázat pragmatikája. *THL₂: A magyar nyelv és kultúra tanításának szakfolyóirata* 2017(1–2): 158–167.

SZABÓ DORINA SZABINA
Eötvös Loránd Tudományegyetem
dorinaszabina@gmail.com